

WAGNERIANA CATALANA Nº 4 ANY 1996

TEMA 6: CANTANTS, INTÈRPRETS, DIRECTORS.

TÍTOL: **CONVERSA ENTORN MERCÈ CAPSIR**

AUTOR: *Associació Wagneriana*

El passat mes de maig (1995) la Biblioteca Comunale, Galleria d'Arte Contemporanea i la Scuola Comunale di Musica de Suzzara, (Itàlia), organitzaren una "Mostra" d'homenatge a Mercè Capsir, per a commemorar el 25è aniversari de la seva mort, esdevenida a Suzzara el 13 de març de 1969.

El programa de l'esmentada Mostra, conté articles de Rodolfo Celletti, de Giorgio Gulerzi i de Maria Luisa Tanzi Bertoni, filla de Mercè Capsir. Després de llegir l'esmentat programa, membres de l'ASSOCIACIÓ WAGNERIANA ens posarem amb contacte amb la Sra. Maria Luisa Tanzi qui gentilmente ens concedí l'entrevista que es transcriu a continuació.

La Sra. Maria Luisa Tanzi precisà que la data exacta del naixement de la seva mare, esdevinguda a Barcelona és el 20 de juliol de 1897. Mostrà uns àlbums de fotografies referents a la carrera de la seva mare, on es poden veure els vestits que la soprano va fer servir en diferents interpretacions, i que es conserven a la seva casa d'Itàlia, llevat del que portà al tercer acte de "La Traviata" que va regalar oficialment al Museu del Teatre de la Opera de Torino, el Reggio, on es pot contemplar.

En la seva conversa feu referència a un fet curiós en relació al Museu del teatre de Barcelona.

M.L.T: Ja fa molts anys, el que n'era director, n'Arturo Carbonell, amic meu, a la mort de la meva mare, em va demanar alguns vestits per a exposar-los al Museu. Vaig fer-hi una visita i vam acordar que si feien una vitrina gran, semblant a una altra que hi havia, jo els donaria 4 o 5 vestits. Així ho vaig fer, vaig lliurar els vestits, una maleta amb les etiquetes dels diversos països on havia actuat i un programa gran de la seva actuació a Rússia. Els últims 25 anys he anat gairebé cada any a Barcelona i encara no he tingut la satisfacció de veure'ls exposats. Quan he preguntat el motiu m'han dit que els vestits estaven guardats, perquè s'estaven fent reformes. Però aquest any la sorpresa

Associació Wagneriana. Apartat postal 1159. Barcelona 08080
[Http://www.associaciowagneriana.com](http://www.associaciowagneriana.com) info@associaciowagneriana.com

va ser: quan vaig arribar al Museu vaig veure que no hi havia res, que el Teatre havia desaparegut, que tot està guardat. Quan vaig preguntar em van respondre que si algú necessitava alguna cosa comés calia demanar-ho.

W: Efectivament. Abans en el Palau Güell hi havia el Museu del Teatre. Ara només es permet la visita del Palau Güell.

M.L.T: Bé, no pas tot. Només es mostren dues estances i per aquesta visita tan reduïda, de la qual no et parlen abans de vendre't el tiquet, fan pagar una entrada no gaire barata.

W: Vistes les doloroses experiències que en aquest sentit han sofert els hereus de personalitats del món artístic que coneixem, som partidaris que no es facin llegats als museus, perquè les obres cedides mai són exposades al públic, i resten emmagatzemades als soterranis dels museus.

M.L.T: Puc fer-vos arribar la correspondència amb Arturo Carbonell on es detallen els vestits que vaig donar i que mai més no he vist! Només vaig veure exposada una fotografia de la meva mare i una carta personal, no relacionada amb la lírica, escrita per ella des de Valldoreix, on residia la meva família a temporades, cedida no sé pas per qui, la qual cosa també em va estranyar. Em sap greu que no s'hagi valorat el meu gust de donar els vestits de la meva mare, perquè poguessin ser exposats al públic i no guardats en un "mundo". Vist l'absolut desinterès per exposar-los, em venen ganes de demanar que me'ls tornin.

W: és possible que hi hagi algun projecte per exposar-los, perquè l'Institut del Teatre té material molt valuós que mai no ha estat exposat.

M.L.T: Recordo que hi havia una vitrina gran dedicada a l'actor Enric Borràs, amb els seus vestits, el vestit que va fer servir Hipólito Lázaro a "Aida", el que va portar Graziella Paretto, no recordo per quina òpera, un de Carmen Amaya i de molts altres artistes que ja no recordo, a més de llibres, partitures, escrits, etc.

W: Realment sembla que hi ha força descontrol amb aquesta matèria. La filla de l'escenògraf Mestres Cabanes ens comentava fa uns dies que hores

d'ara, dos anys després de l'incendi del Liceu, no se sap encara si els decorats del seu pare van ser destruïts per les flames...

M.L.T: Tot això és lamentable. D'un altre gran escenògraf, Alarma, conservo un record molt entranyable: és una escenografia oriental feta l'any 1923, molt bonica.

W: De la seva mare s'han gravat darrerament diversos compact-discs, quins títols concretament?

M.L.T: Se n'han gravat cinc "Traviata", "Rigoletto", "El barber de Sevilla", "Lucia" i "Marina". Malauradament de "Lohengrin" no se'n va fer cap enregistrament. Les tres primeres òperes citades van ser gravades per Bramante i formen part d'una col·lecció de les més importants gravacions d'òpera del món, publicada setmanalment a Itàlia. La *Lucia* que també va cantar la meua mare l'ha enregistrat una altra firma discogràfica italiana i es comercialitza a Anglaterra i Alemanya.

W: Existeix alguna filmació on actui la seva mare interpretant òpera?

M.L.T: La meua mare va rodar una pel·lícula que es va dir "Retorno" amb el mestre Annovazzi, el baix August Beuf, Luis Hurtado, etc., cap a l'any 1946-47. Tractava de la història d'una soprano famosa casada amb un director d'orquestra que arribava a Barcelona per estrenar una òpera escrita pel seu marit. Era un drama, perquè ella moria en un accident d'avió. S'havia previst que el dia de l'estrena, la meua mare apareixeria a l'escenari per demostrar que no havia mort. El film, que es va rodar al Teatre Tívoli, perquè el Liceu no va donar permís, es va acabar. No obstant, no va arribar a estrenar-se, perquè el seu productor va fer fallida. Degut a aquest entrebanc, la meua mare va rebre com a pagament pel seu treball, una màquina d'escriure!

W: Quin any es va retirar la seva mare?

M.L.T: Va ser l'any 1949 i l'any 1969 va morir. L'any 1949 va cantar "Il matrimonio segreto" al Liceu, i les temporades 1945-46 hi va cantar "Lohengrin", que també va interpretar a Gijón.

*W: Ens pot aclarir si va interpretar el paper de Noia-Flor a "Parsifal"?
Hem llegit notícies contradictòries.*

M.L.T: Això és un enigma. Existeix un escrit de la meva mare on diu que no el va arribar a interpretar. Però la viuda del mestre Sabater, que era molt amiga de la meva mare (havien estudiat juntes al Conservatori), va interpretar també aquest rol i afirmava que van fer el paper juntes. Pot ser que de les 6 representacions que hi havia programades només en fes una o dues. Aquella temporada, Volpini que aleshores era empresari del Liceu, necessitava una soprano per fer una suplència per cantar "Rigoletto" i la va fer la meva mare. Això explicaria la contradicció.

W: La primera representació oficial de "Parsifal", fora de Bayreuth es va fer al Liceu el 31 de desembre de 1913.

M.L.T: La meva mare explicava que hi va ser amb els seus companys del Conservatori, al quart pis, i que la funció va acabar a les quatre de la matinada.

W: La seva mare, per tant, devia interpretar la Noia-Flor ala temporada 1914-15, com consta en el programa de mà. Sempre va cantar en italià?

M.L.T: Gairebé sempre, perquè no sabia alemany. Només va cantar algun liedert en aquesta llengua. El cavaller de la rosa el va interpretar en català.

W: La seva mare va morir l'any 1969. És enterrada a Barcelona?

M.L.T: És al cementiri de Montjuïc, en la tomba familiar. No hi figura el nom de la meva mare, sinó el de la meva besàvia Mercedes Veciana. A la seva mort hi vaig fer posar *Ecce Homo* en relleu, molt bonic, de marbre blanc de Carrara que li havien regalat a la meva mare en una de les representacions que va donar a aquella ciutat. Ella sempre havia dit que volia posar-lo a la tomba.

W: A l'obra "Cien cantantes españoles de ópera y zarzuela", de Hernandez Girbau, que està fent una obra de divulgació molt important es diu que els discs d'Hipólito Lázaro, Raimundo Torres i de Mercedes Capsir no els fan justícia.

*Associació Wagneriana. Apartat postal 1159. Barcelona 08080
[Http://www.associaciowagneriana.com](http://www.associaciowagneriana.com) info@associaciowagneriana.com*

M.L.T: "La Traviata", perquè és la que va donar-li més satisfaccions. "La Traviata" té la particularitat, musicalment parlant, que el primer acte és escrit per a soprano lleugera, mentre que els altres tres ho són per a soprano lírica. Com que la mamà era soprano lírica-lleugera cantava bé tota l'obra, dintre de la seva tessitura.

W: Tenia interès en descobrir òperes oblidades?

M.L.T: No gaire. A ella li agradava el repertori tradicional. Si bé hi ha una excepció: l'actuació al Teatre La Scala de Milano on hi va cantar "Il Re", de Giordano, fent la substitució de Totti Dal Monte, que només va cantar la primera funció de l'estrena, perquè va caure malalta. La meva mare va haver d'estudiar l'obra en només tres dies.

W: Va tenir relació la seva mare amb compositors italians contemporanis?

M.L.T: Va tractar al mestre Cilea i al mestre Redice, que era sacerdot, la obra del qual, "Cecilia", basada en la vida de la santa, s'havia d'haver representat al Liceu, cantada per la mamà. Però no es va arribar a fer.

W: Recorda alguna anècdota que li hagués passat a la seva mare, en el transcurs de la seva carrera?

M.L.T: A El Cairo, una de les vegades que hi va anar l'any 1933 o 35 cantava "Don Pasquale". Quan era a l'escenari se li van caure els enagos! Per comptes d'atabalar-se se'ls va treure i els va llençar al baríton amb la més gran naturalitat, com si no hagués passat res!

W: Tenia algun cantant preferit a l'hora d'actuar?

M.L.T: Va cantar amb tots els grans de la seva època: Gigli, Titto Scchippa, Aureliano Pertile, Giacomo Lauri-Volpi, Tita Ruffo, Stracciari, Galeffi, etc.

+ + +

La Sra. Tanzi ens fa saber que el doctor Giorgio Gualerzi, gran crític i musicòleg de Torino, té els projectes de commemorar a la ciutat de Palma *Associació Wagneriana*. Apartat postal 1159. Barcelona 08080
[Http://www.associaciowagneriana.com](http://www.associaciowagneriana.com) info@associaciowagneriana.com

l'aniversari d'aquesta gran soprano organitzant una "Mostra" i de retre homenatge a un altre cantant, Miguel Fleta, de qui també es compleix el centenari del seu naixement l'any 1997.

Desitgem que l'any vinent, Mercè Capsir també aquí sigui objecte d'un homenatge, curull de l'afecte que es mereix per part del qui estimem el món de la lírica.